Ο «Γυάλινος Κόσμος» στο Θέατρο Μεταξουργείο

Σπαρακτικά ναυάγια του αμερικανικού ονείρου

ΚΟΡΥΦΑΙΟ έργο του παγκόσμιου θεάτρου, ο «Γυάλινος Κόσμος» του Τενεσί Ουίλιαμς, με έντονα αυτοβιογραφικά στοιχεία, παρουσιάζεται στο Θέατρο Μεταξουργείο, σε μια καλά ρυθμισμένη παράσταση.

Ο Τενεσί Ουίλιαμς, ένας από τους σημαντικότερους «μεταπολεμικούς» δημιουργούς της Αμερικής, άρχισε να γράφει όταν ακόμη μαινόταν ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος, βίωσε την εποχή του Μακαρθισμού και τις φρικαλεότητες του Βιετνάμ, διαψεύστηκε από τη φενάκη της ειρήνης. Οπως, εξάλλου, και πολλοί από τους συμπατριώτες του.

Κατ' επέκταση η δραματουργία του είναι ποτισμένη από απογοήτευση, ανικανοποίητους πόθους, άμετρη μοναξιά και ρημαγμένους ανθρώπους, που καταφεύγουν στη φαντασία, για να ξορκίσουν την αβάσταχτη καθημερινότητά τους. Αν κάποτε η ψυχοπαθολογία των ηρώων του Ουίλιαμς ήταν ξένη για την ευρωπαϊκή εμπειρία, τώρα αποτελεί κοινό τόπο, αφού οι νευρώσεις και οι αρρωστημένες φαντασιώσεις περιοδεύουν αλαζονικά ανά την υφήλιο, σε μια προσπάθεια να αποσιωπήσουν την ήττα όλων μας.

Τα πρόσωπα του «Γυάλινου Κόσμου», για παράδειγμα, αυτά τα σπαρακτικά ναυάγια που ξεπηδούν από τον προσωπικό του κόσμο και αντικατοπτρίζουν τα θύματα του αμερικανικού ονείρου, βρίσκουν σήμερα, περισσότερο παρά οποιαδήποτε άλλη χρονική στιγμή, την αντιστοιχία τους ακόμη και στην ελληνική κοινωνία.

Η Αμάντα, ανώριμη, δεσποτική, σκληρή και ταυτόχρονα τρυφερή μάνα, που πλάθει ένα φανταστικό παρελθόν για να επιβιώσει στο μίζερο παρόν, η απροσάρμοστη κόρη της (Λώρα), με τις συνεχείς φυγές από την πραγματικότητα, και ο καταπιεσμένος γιος (Τομ), που βρίσκει διέξοδο στον κινηματογράφο, δεν είναι πια μεμονωμένες περιπτώσεις που ανήκουν σε μια συγκεκριμένη συγκυρία.

Σε αυτό το αυτοβιογραφικό έργο, βέβαια, ο Ουίλιαμς αναπολεί τα νεανικά του χρόνια, μπολιάζοντας το κείμενο με έντονο συναισθηματισμό και συγκίνηση. Ταυτόχρονα, συνδέει το οικογενειακό δράμα με τη γενικότερη κοινωνική συνθήκη της χώρας του και ειδικότερα του ξεπεσμένου, πουριτανικού Νότου, όπου μεγάλωσε. Συνθήκη που έπνιγε τα όνειρα, ματαίωνε τις προσδοκίες και ευνούχιζε κάθε άτομο που αδυνατούσε να ενταχτεί στο σύστημά της.

Γεγονός που προκάλεσε τη δική του ενοχική απόδραση, την ταύτιση, κατά κάποιο τρόπο, με τον πατέρα του -έναν άνδρα «που ερωτεύτηκε τις μακρινές αποστάσεις» και τους εγκατέλειψε αμέσως μετά. Στο «Γυάλινο Κόσμο», κρατώντας ο ίδιος το ρόλο του κεντρικού ήρωα αλλά και του αφηγητή της ιστορίας, τρυπώνει στην ψυχή της κυκλοθυμικής μητέρας του και της ανάπηρης αδελφής του, η οποία, μην μπορώντας να αντιμετωπίσει τη ζωή, βυθίζεται στις ψευδαισθήσεις του γυάλινου θηριοτροφείου της.

Και όταν δειλά-δειλά «ανοίγει» και αφήνεται να ερωτευτεί το φίλο του αδελφού της (Τζιμ), η απόρριψή του της δίνει το τελικό χτύπημα.

Αυτήν την τόσο εύθραυστη δραματική περσόνα ερμήνευσε με ευαισθησία και εσωτερική συνέπεια η Γιασεμί Κηλαϊδόνη, αποτυπώνοντας στις εκφράσεις, τις χειρονομίες αλλά και σε κάθε κίνηση του κορμιού της το βουβό σπαραγμό της.

Η μεσογειακή εξωστρέφεια της Αννας Βαγενά, από την άλλη πλευρά, στένεψε την κλίμακα των συγκρούσεων της μητέρας, καθώς η απελπισία δεν χρειάζεται να κραυγάζει για να κάνει αισθητή την παρουσία της. Ο Αλμπέρτο Φάις (Τομ), συμπαθής παρουσία αλλά χωρίς την απαιτούμενη θερμοκρασία και πειθώ.

Ο Γιώργος Χρυσοστόμου, τέλος, ανέδειξε το χαρακτήρα του Τζιμ. Καλά ρυθμισμένη η παράσταση του Nebojsa Bradic και εύστοχη η μετάφραση του Ερρίκου Μπελιέ, που επέτρεψε να αναδυθεί η μελαγχολία αλλά και το χιούμορ του κειμένου. Ο σκηνικός χώρος που σχεδίασε ο Λουκιανός Κηλαϊδόνης, αντίθετα από τη μουσική του, δεν κατάφερε δυστυχώς να δώσει την ατμόσφαιρα του έργου.

ΚΡΙΤΙΚΗ: ΕΛΕΝΗ ΠΕΤΑΣΗ

18 Νοεμβρίου 2005